

Taboo

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov • TAVOR je last in vestnik Zveze D. S. P. E. Tabor • Mnenje Z. D. S. P. E. Tabor predstavljajo le članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze. • Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič. • Urejuje uredniški odbor; odgovorni urednik Adolf Škrjanec, za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Jože Jenko.

—::—

TAVOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene Anticommunists

—::—

TABOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. • Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina

—::—

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213

—::—

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 965.927

—::—

NAROČNINA: Južna Amerika 600 pesov, odn. enakovrednost v dolarju; U. S. A. in Kanada 3.50 dolarja letno; Anglija in Avstralija 1 funt šterling; evropske države 2 dolarja

—::—

Naročila, reklamacije in nakazila pošiljajte na naslov upravnika: José Jenko, Pedernera 1075, Villa Madero, prov. Buenos Aires, Rep. Argentina

—::—

Vse dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, Villa Ballester FNGBM, Pcia. de Buenos Aires, Argentina

NASLOVNA SLIKA

Narod, ki je trpel pod naskokom krvave komunistične revolucije prav za časa tuje okupacije, se je plebiscitarno izrekel za svoje slovensko domobranstvo. Ne samo na podeželju, ampak tudi v beli slovenski prestolnici Ljubljani, ki so jo rdeči zarotniki hoteli predstaviti kot svojo trdnjavo. Ko se je po mogočnem protikomunističnem taboru na Kongresnem trgu dne 29. junija 1944 nad 30.000 svobodoljubnih Ljubljančanov gromko izreklo proti komunizmu, so se okrog domobrancev zbrale gruče in jih med navdušenim petjem domoljubnih pesmi zmagoslavno popeljale skozi ljubljanske ulice. Tega dejstva ni izbrisal genocid 12.000 izdanih junakov. Tem manj ga bodo izbrisale potvorbe, izmišljotine in laži!

*Naj trobojnice svobodno
vihrajo,
duše hvalnice radostno
igrajo!*
(Domobrankska pesem)

Octubre 1968

BUENOS AIRES

Oktober 1968

1918

29 - X

1968

El día 29 de octubre del año 1918 multitudes de eslovenos convergen a la Plaza de Congreso de su capital Ljubljana, izando la bandera nacional y proclamando su inquebrantable decisión de romper todos los vínculos que hasta entonces los ataban al imperio austro-húngaro, y formar con los serbios y croatas, un nuevo estado de los eslavos del sud de Europa que más tarde habría de llamarse, precisamente, Yugoslavia (Eslavia del Sud).

Después de siglos de la dominación de los Habsburgos, de este modo, los eslovenos recuperan otra vez la posibilidad y también la responsabilidad para regir, soberanamente, sus designios nacionales.

A los 50 años de aquel glorioso 29 de octubre de 1918, los eslovenos, festejando a la vez el día de su bandera nacional, pueden mirar con orgullo a su glorioso pasado que les ha brindado tantas oportunidades para constituirse en el ejemplo de una nación madura.

Después de siglos de haber servido de pilar de defensa de la civilización occidental y cristiana en aquel rincón de Europa, los eslovenos han dado la maravillosa prueba de su bien merecida gloria también durante la última conflagración mundial, ofrendando miles de sus mejores hijos en la lucha contra la conspiración mundial del comunismo ateo internacional.

Es por eso que los sobrevivientes de aquellos bravos combatientes anticomunistas eslovenos, incorporados ahora en los pueblos libres de todos los continentes, también evocando aquel 29 de octubre de 1918, claman:

¡LIBRES DEL MUNDO, UNIOS!

¡POR DIOS — PUEBLO — PATRIA!

Slovensko zavetišče dr. Gregorija Rožmana v Argentini

Vsem bivšim borcem, invalidom in vsej slovenski demokratični javnosti v Argentini in po svetu sporočamo razveseljivo novico, da je slovensko zavetišče v Argentini postala stvarnost. Naš dolgoletni sen se je izpolnil.

Dne 13. avgusta 1968 ob petih popoldne so predstavniki začasnega odbora prevzeli v posest zemljišče, ki obsega 1.600 kvadratnih metrov, na katerem se nahaja lepa nova hiša (chalet) z vsemi dodatnimi posloplji. Tako se je tiha in skromna želja naših borcev in invalidov ter vseh demokratičnih Slovencev uresničila. Časi ugibanja, negotovosti, praznega navdušenja, lepo zvenceh, leporečnih in navdušenih besed so za nami. Pred nami je sedaj neizprosni čas samo resnega, treznega požrtvovalnega, naporenega in dolgotrajnega dela. V koliko bo to delo res uspešno in kakšno končno obliko bo dobila ta nova slovenska dobrodelna ustanova, ni odvisno samo od sedanjega odbora in že prijavljenih članov, ampak od razumevanja in materialne ter moralne podpore vseh demokratičnih Slovencev.

Zavetišče ne bo last nobene politične stranke, posameznega društva, ločene skupine ali kakršnega koli gibanja, temveč bo **skupna last vseh Slovencev**, ki bodo k ustanovitvi pristopali in jo podpirali. Izključen bo samo tisti, ki se bo sam izključil iz te skupnosti bodisi iz tega ali onega razloga.

Komu bo v korist zavetišče? Vsem Slovincem, ki so pomoči potrebni, predvsem pa bivšim borcem invalidom, zapuščenim sirotam, ostarelim, za delo nesposobnim Slovincem, osamljenim članom in tudi vsem članom slovenske demokratične skupnosti, ki bodo potrebovali začasno okrevališče in kratek oddih. Poudarjamo, da zavetišče ne bo hiralnica, kjer bi stanovalci potrpežljivo čakali na smrt, ampak bo dom dela, počitka in užitka, kajti v ustanovni listini je predvideno tudi športno in kulturno udejstvovanje. Dom bo služil tudi kot gostišče tistim Slovincem, ki bodo prihajali iz notranjosti države ali pa od zunaj in nimajo v Buenos Airesu svojcev, ki bi jim nudili začasen krov.

Dom ima idealno zemljepisno lego, ker se nahaja v območju velikega Buenos Airesa, ni oddaljen niti eno uro od središča mesta in vendar je na čistem zraku izven škodljivih velemestnih plinov. Nahaja se v Barrio Peluffo v ulici Martín Fierro 4262, San Justo.

Kdaj bo otvoritev zavetišča? Takoj, ko bodo vse zakonite formalnosti dovršene in izvršene vse priprave, ki so za redno bivanje in poslovanje neobhodno potrebne. Odbor se bo takoj lotil graditve javnega higieničnega kopališča, ki bo služil predvsem slovenski mladini, potem bo pa začel zidati nova potrebna poslopja. Vsa dela bodo seveda odvisna od finančne zmogljivosti. Prav ta točka pa je kamen spotike mnogih črnogledov, ki mislijo, da „ne bo šlo“, češ da se zavetišče ne bo moglo vzdrževati. Kar se tega tiče, ni treba imeti strahu, ker je vse dobro preračunano. Moramo pa poudariti da odbor dela vse po navodilih slovenskega pravnega zastopnika.

Cena posestva in plačilni pogoji so več kot ugodni. Nad četrtno vsote t. j. 1.300.000 pesov je že izplačano, znesek 1.000.000 se bo plačal v nadaljnjih treh mesecih, ostala polovica 2,200.000 pesov pa v dveh letih z bančnimi obrestmi. Toliko je premoženje danes med brati vredno.

Kakor hitro bo vsem zakonskim predpisom zadovoljeno, bo sklican občni zbor članov, ki bodo izvolili stalni delovni odbor.

Začasno odbor sestavljajo:

Predsednik **Jože Žerovnik**, podpredsednik **Matevž Potočnik**, tajnik **Jože Jenko**, pomočnik tajnika ing. **Anton Matičič**, blagajnik **Ivan Makovec**, pomočnik blagajnika **Stanko Mustar**, nadzorni odbor sestavljajo: **Franc Oblak**, **Ivan Ahlin** in **Peter Čarman**, odborniki pa so: **Ivan Korošec**, **Vincencij Dolenc**, **Franc Holy**, **Bogdan Kosančič**, **Anton Kastelic**, **Jože Grabnar** in **Jože Repar** ter kot referenta za tisk in javne zveze **dr. Srečko Baraga** in č. g. **Jože Guštin**. Odbor bo o poteku svojega dela redno obveščal slovensko javnost potem časopisja.

Za danes pa velja: Najprej vsa čast in zahvala tistim članom idealistom, ki ob zbiranju skromnih sredstev niso nikdar obupavali v svojem delu, zahvala vrlim članom iz San Justa, ki so nakup posestva oskrbeli in hvaležnost vsem tistim Slovincem, ki so nesebično in globoko segli v žep, da so nakup posestva sploh omogočili. Vsem ostalim demokratično mislečim Slovincem v Argentini in po svetu pa velja poziv: **Pristopajte k naši skupni ustanovi kot ustanovni ali redni člani ali pa vsaj po svoji moči prispevajte z denarnimi sredstvi, da bo slovensko zavetišče dr. Gregorija Rožmana v Argentini naš skupni uspeh in naš skupni ponos.**

MRTVEMU JUNAKU!

Največja žrtev, ki jo kdo more darovati svojemu narodu, je darovati življenje na oltar domovine.

Pred 23 in več leti so to žrtev darovali desetisoči Slovencev. Mučeniško, po svoji volji in zaradi svojega prepričanja so služili in umrli v tem znamenju.

Širši svet teh žrtev tedaj ni doumel; še več: niso jih doumeli celo mnogi Slovenci. Danes pa je stanje drugačno. Svobodni svet vedno jasneje spoznava, kaj je bistvo in kaj so cilji komunizma, in da z njim ni mogoč nikak kompromis.

Težko je doumeti in še težje objektivno presojati dogodke med zadnjo vojno in revolucijo. Bili so tako zamotani, da celo tisti, ki smo jih od blizu opazovali, komaj moremo razsoditi pravi pomen posameznih dogajanj tistih dni. Marsikatera podrobnost iz tistih časov je za vedno zapечатena, ker je bila zapisana le v srcih tistih, ki so žrtvovali svoja življenja in umrli na narodnem braniku.

Zgodovinsko dejstvo pa je in ostane, da slovenski narod ne bi toliko trpel in toliko krvavel, če ne bi bilo komunistične revolucije. Tudi število tistih, ki so umrli pod okupatorskimi krogli ali izhrali v koncentracijskih taboriščih, bi bilo mnogo manjše, če ne bi bilo komunistične zarote, ki je bila tesno povezana z zatiranjem s strani okupatorjev. Nobenega Slovenca ni bilo tedaj, ki bi dvomil v uničenje nacizma in fašizma. Narodovo svobodo in bodoči razvoj pa so zasenčili temni oblaki komunističnega pohoda.

Borba proti komunizmu je torej bila imperativna, bila je borba za ohranitev, za golo življenje. Teža tega boja pa je slonela ravno na Slovenskem domobranstvu. Slovenski domobranci so bili idealisti, ki so ljubili svoj narod tako, da so v tem boju zanj umirali in tudi izkrvaveli. Nobenega ni bilo med njimi, ki bi imel kak drug cilj kot **resnično narodovo svobodo!**

Ti borci niso imeli nobenih, **prav nobenih** simpatij do okupatorja. Še več; komaj so čakali, da pride trenutek, ko bodo udarili tudi po njem. Vsako zvezo z njim so sovražili; trpeli so jo le v toliko, v kolikor je to narekala nujnost tedanjih razmer. Vsak borec je namreč vedel, da bo okupator slej ko prej premagan, komunisti pa bodo ostali, ako ne bodo prej uničeni.

Domobranstvo je spoznalo klic časa in pravilno postopalo! Kdorkoli ga karakterizira drugače, ga ali ni poznal, ali pa ni doumel klica in trpljenja domovine v tistih dneh. Lahko je danes kritizirati in obsojati, kajti domobranci so zadnjo bitko zgubili in padli; toda tistih, ki toliko obsojajo in toliko modrujejo, ni bilo na okopih tedaj, ko je bilo najhuje.

Zopet in zopet je treba poudariti zgodovinsko dejstvo, da je usoda slovenskega naroda potrebno tolmačiti v okviru mednarodnih dogajanj, ne le iz ozkega slovenskega stališča. Nemoč in lahkomiselnost Zapada sta bili toliki, da sta nasledli mednarodni komunistični zaroti, česar rezultat je bil zasužnjenje skoro polovice Evrope z našo domovino vred. Tega ne bi preprečil ne posamezni slovenski voditelj in ne odsotnost domobranstva iz slovenskega bojnega polja. Slovenija bi bila rešena komunističnega suženjstva le s popolnim uničenjem komunističnih enot.

Ob premišljanju na tiste usodne dni pred skoro četrt stoletja vstaja pred nami tudi spomin na moža, ki je bil duša slovenskega domobranstva in borbe proti komunizmu. Tega moža, generala Leona Rupnika, vsi poznamo in marsikaj kritičnega je že bilo o njem zabeleženega. Mnogi ga napadajo, češ, da ni pravilno ravnal, ali celo, da je verjel v nemško zmago in Bog si ga vеди, kaj vse še.

Domobranci pa so ga in ga bodo cenili, ker je z njimi čutil in ker so v njem videli moža, ki je spoznal klic tistega časa. Brez kakih osebnih namenov ali ambicij se je temu klicu tudi odzval; ne glede na to, kaj bodo o njem govorili sodobniki ali pisali zanamci. Domobranci so ga cenili ne le zato, ker je bil njihov poveljnik; cenili so ga, ker je bil človek, ki je z njimi živel in trpel. Kolikokrat je mednje zahajal in mednje prinašal poguma in dobre volje! Za vsakega je imel prijazno besedo, od prostaka do najvišjega oficirja. Prihajal je med fante na postojankah, prihajal na oddaljena bojišča kot Kočevski rog in drugje. Da, vzljubili so ga, ker je bil del njih.

Triindvajset let je že, odkar je general izdihnil svojo plemenito dušo in odšel za svojimi ljubljenimi domobranci. Prav in primerno je, da se ga ob tej obletnici spomnimo; prav, da na dan njegove mučeniške smrti (4. septembra) tiho zmolimo Gospodovo molitev za pokoj njegove plemenite duše.

Morda ga nismo osebno poznali: vsi pa vemo, da je umrl za idejo, za katero je deloval, kot so to storili slovenski domobranci. General Rupnik je spoznal dogajanja med revolucijo, kar je potrdil sam s svojimi izjavami in končno s svojo prostovoljno smrtjo. Oni, ki so bili osebno blizu njega, vedo povedati, kolikokrat je sam poudaril, da hoče živeti za narod, ga čuvati in če potrebno, zanj tudi umreti. Izjavljal je, da ne vidi pred seboj lavorik in priznanja za svoje delo, in da za vse, kar dela, ve, kaj ga čaka.

General Rupnik je dal narodu svojo največjo daritev: žrtvoval se je za svoj narod, odločil se je, da rešuje slovenska življenja, rešuje, kar se rešiti da, z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Tako mu je velevala njegova vest in tako njegova vojaška zavest in prisega.

V tem je veličina njegove osebe in pravilnost njegovega dela v tistih kritičnih dneh slovenske zgodovine. Kdor mu tega ne prizna, ta njemu in slovenskemu domobranstvu dela krivico in se hote ali nehote pri-

družuje tistim, ki pljujejo na nosilce protikomunistične borbe. Mnogi ga niso razumeli in mnogi ga morda nikoli ne bodo. Dejstvo pa je in ostane, da je bil on skupaj s pokojnim škofom dr. Gregorijem Rožmanom tisti steber, na katerem je slonela moč borbe proti komunizmu v Sloveniji.

M. Jakopič:

O, da bi mogel

(V spomin pobitim domobrancem 1945)

Prejmi topel pozdrav, draga mati!

Ne veš, kako mi je nocoj lepo;

nad mano gozd šumi, ta temni bukov gozd, moj novi dom,
šepetanje v vrhovih dreves, šelestenje padajočega listja
hladi čelo, kot da bi tvoja roka pravkar drhtela preko obraza...

Mnogo nas je, vsi mladci polni moči,

v nas je toliko mladosti, da srce kipi,

čeprav se iztekla iz njega je kri že dolga leta nazaj...

Saj veš, draga mati, majnik je bil, rdeči majnik tedaj...

Bratje smo, bratje od včeraj in danes

in v naših srcih je ista pesem in sanja:

o domu, rožah, o sreči, svobodi, ki so jo zakopali še globlje kot nas!

Kje je tisti lepi čas, ko svet je slovenski sanjal o soncu,

ki moralo bi vziti,

preko belih cerkva in vinskih goric zasvetiti?

Vsi smo padli v grobove. Komaj je kaj prsti na naših obrazih.

Listje jesensko boža nam neumita lica.

Kako je svečan dotik tvojih rok, moj Bog!

„Dobro nam je in nas ni strah,

čeprav riže krt po nogah,

in naše kosti so nove pomladne piščali.

Lepo nam je, zato ne bodi v skrbeh.

Nocoj smo si trhle roke podali,

križ se leseni vrhu griča sveti...

Mi pa strmimo vanj in molimo,

saj so Vsi sveti...

Ne joči nocoj, čeprav je novembrska noč

in veter odšel je na pot s culo hrepenenja pod okna,

o da bi mogel kot on te, mati, objeti...

WHY TABOR?

The publication Tabor is edited by the Slovenian Anticommunist Veterans living throughout the world. It represents the ideas and fundamental principles of free speech, this being the basis of any democratic society. Tabor is cultivating among its readers the respect and faithful memory of all the Slovenes, living and dead, who have borne whatever load for the cause of freedom among the Slovenes. Many of these Slovenes where either killed or starved to death in Italian or German concentration camps, away from their homeland, many have had a similar fate in concentration camps and jails at home, oppressed by the occupying forces and by the servants of Lenin, both foreign to the Slovenian nation.

A great many of these Slovenes died in an honest and justified selfdefense during the years of Communist revolution. Finally, the already ruined Slovenia had to accept in its own soil thousands and thousands of their heroic sons which were killed by the communists in the spring and summer of the year 1945, long after the war was over.

Tabor is reminding our readers indirectly about the needs of some of our surviving veterans and other victims of the bloody communist revolution; we have to affirm that people are generous and sympathetic to this cause and that Tabor thus contributed quite successfully to the fulfillment of its important welfare mission.

On the other hand Tabor is likewise remarkable in its endeavor to foster greater love and understanding among the Slovenes, the ones in the free world as well as those at home; this is the true ecumenical spirit which is today the only way to bring freedom and better future for the Slovenian nation. As long as Tabor is guided by such noble and essential constituents of its moral fibre it can do even more good in the future. Tabor, being the official publication of a veteran organization, is certainly open to all democratically minded contributors. As such, Tabor has a broad base among the Slovenian people throughout the world, recognizing the difference of opinion as an essential prerequisite of any free society.

What is the historical, etymological and thus political, economical and cultural significance of the word Tabor? Historically this word dates back to at least the year 1396 A D when Turks invaded the Slovenian territory for the first time and came along the river Drava all the way to the city of Ptuj. At that time, and for the next 200 years, the Slovenes, not protected by their feudal counts, had to form their own defenses against the Turkish invaders; they primitive weapons and tools, whatever they could gather, primitive signaling devices like fire and smoke, in order to defend their

homes, their families, their churches and their land. The areas where these Slovenes stayed and fought were usually the yards surrounding the Slovenian hilltop churches. Those gatherings, in short the whole defense arrangement, were called Tabors.

The more significant period of a different version of Tabors started in 1868 when particularly Dr. Valentin Zarnik, Dr. Prelog, Dr. Vosnjak and others organized and worked through Tabors for more freedom, political and cultural, among the Slovenes living in Austrian monarchy. These meetings (gatherings = Tabors) showed clearly that the Slovenian nation does not want to live only the life of a eunuch. Gradually in the 1880's the Austrian authorities did not allow the Tabors to take place anymore, however, the ideas of these gatherings lived on and reached the modern era. The spirit of the people attending the Tabors in the era of Dr. Valentin Zarnik lived on and helped to establish the new Yugoslavia after the First World War.

During the Second World War the oppressed Slovenes had to organize Tabors again; their cultural and biological existence was endangered by the occupators to the point of extermination. At the same time foreign communism was imported and thus through its brutal methods helped the enemy to dig the grave for the Slovenian nation. At that time, as a matter of pure biological survival, the Slovenes organized Slovenian Village Guards and Slovenian Home Guards. This was a rather modern version of the Tabors. Not only the men who were defending their homeland, but also the civilian population were expressing in public gatherings the will for freedom and survival. The countless pictures of those times confirm the will of the nation, namely its decision for freedom — the decision for Jeffersonian ideas when people have the right to run their own land on democratic principles.

And today? Well, we can see that the basic idea of Tabor, the idea of national freedom, is still living, either in thought or in expression, either formally or informally, but always in this veteran publication Tabor. We hope that the tendencies of the Slovenian nation for freedom, as crude as they were in their beginnings, will eventually mature to give the birth to a truly free Slovenia. This is what so many freedom loving Slovenes gave their lives for. A free Slovenia will be the greatest monument erected in gratitude and memory of those Slovenes who loved their country the most. Once and forever Slovenia has to realize its own future by itself: Slovenian people, an industrious and basically honest people, have to see and evaluate its own potential. Slovenes do have a tremendous cultural and educational capacity, therefore it is so much easier for them to evaluate its own economical potential. The time has come, so we hear, that Slovenes in Yugoslavia would like to control their own purse — they would like to bring their budget into reality, and not only leave it on the paper to dream about. However, how can they achieve this when they are robbed legally

and illegally for so many years? No nation in the world will ever have a perfect financial picture; those things can be improved in many ways. Let's face it: the times have changed.

In final analysis, Tabor is giving honest answers to the history which is already asking questions, and many questions. President Johnson said at the National Broadcasters Association (NBA) Convention in Chicago on April 1, 1968, that press should have **power to clarify**, not to confuse. Does the press in a Communist Slovenia clarify? No, everything else but that. However, we can be proud of Tabor which is not afraid of truth and it is trying to serve the freedom of press. Thus Tabor strives to achieve its purpose.

Študentska demonstracija in uspeli Titov gover

Jugoslovanskemu komunističnemu režimu je zopet enkrat uspelo zaustaviti silnice ljudstev, ki teži za prostostjo in demokracijo. Tokrat komunistom ni bilo treba pihati kaše v prvi vrsti v KP, odnosno v vladnem aparatu samem, temveč je nezadovoljstvo nastalo v glavnem med študenti beograjske Karel Marx univerze. Tem so solidarnost izkazali tudi študente ostalih jugoslovanskih univerz. Največja bojazen vladnega aparata je bila, da se bo delavni razred priključil študentskim demonstracijam. Zato je takoj ob izbruhu demonstracij Centralni komite KP apeliral na republiške partije, da te posredujejo predvsem na KP večjih podjetij. Zvedelo se je, da so delavci raznih podjetij od izbruha demonstracij pa do Titovega govora, več bili na sestankih kot pa na delovnih mestih. Časopisi in radio so poročali, da je delavni razred proti demonstracijam na cestah, vendar, da odobrava zahteve študentov in, da je tudi delavcem treba izboljšati minimalni osebni dohodek 15.000 s. dinarjev najmanj za 100%.

Kako je stanje bilo zategnjeno, se da oduzeti iz nepričakovanega govora predsednika CKKPJ in drž. predsednika Tita, z dne 9. junija 1968, v katerem je med drugim dejal:

„Rad vam bi na kratko omenil nekaj perečih problemov, ki smo jih predvsem v zadnjih dneh intenzivno reševali na sejah CKKP. Predvsem hočem poudariti, da smo že marca začeli z reševanjem problemov, kot so n. pr. šolstvo, zaposlovanje, plačilni razpon i. dr. Demonstracije, ki so izbruhnile v Novem Beogradu so samo del problemov, ki jih moramo rešiti, vendar teh demonstracij študentov ne smemo podcenjevati. Jaz študente popolnoma razumem in jim niti malo ne zamerim, ker napaka leži na naši strani Gospodarska in družbena reforma zahtevata veliko hitrejše reševanje problemov. Hitrejše reše-

vanje teh problemov pa je onemogočeno vsled nesložnosti ljudi, ki te zadeve posredno rešujejo. Vesel sem, da imam tako mladino. 90% naše mladine je dobre in ne teži po elementih Djilasa, Rankovića ali Mao Tse Tunga. — Demonstracije bodo natančno preiskali in kdor je pri tem prekršil zakon, bo moral prevzeti odgovornost, pa naj bo to kdorkoli. Obračam se na tovarišice in tovariše, na delovni razred, na študente, da nas pri reševanju teh problemov intenzivno podpirajo. Obljubljam, da bom probleme študentov v najkrajšem času rešil, če pa to ne bo slučaj pa ni potrebno, da sem še naprej na tem mestu. Smatram, da je vsak star komunist mojega mišljenja in bo v slučaju, da bi ga en sposobnejši, mlajši lahko nadomestil, svoje mesto odstopil.

Ob koncu naprošam študente, da se vrnejo k pouku, kajti šolsko leto je pri kraju, kmalu bodo izpiti, časa pa ste veliko izgubili. Še enkrat obljubljam študentom, da zanesljivo računajo na mojo pomoč in vam želim mnogo uspeha.“

Ves Titov govor je eno samo kritiziranje nepokretnega in nesložnega vladnega aparata; po drugi strani pa opravičevanje za vse to, obljubljanje in hvaljenje študentov. — Vidi se, da je govor v Centralnem komiteju bil temeljito preučen. Tito je s svojimi najožjimi sodelavci uvidel, da tokrat brez specialne taktične zvijače ne bo šlo; tako so morali skritizirati sami sebe, če so hoteli prevarati študente. — Od strani študentov je bil Titov govor močno aplavdiran. Še isti dan so študentje sami pospravili barikade okoli univerze, istočasno pa so izginjali policijski vozovi in z njimi miličniki s čeladami. — Za enkrat se je stanje normaliziralo. Tito in njegovi sovrstniki pa se sigurno zavedajo, da jim prihodnjič tako gnila zvijača ne bo več uspela.

DSPB Tabor priredi dne 29. septembra 1968 dopoldne v Slomškovem domu v Ramos Mejía ob petindvajsetletnici spominsko proslavo za padle junake na Turjaku in v Grčaricah. Ta slovesnost letos sovpada s petindvajsetletnico ustanovitve slovenskega domobranstva.

Ob 10. uri bo sv. maša, po sv. maši je spominska proslava z izbranim sporedom, po končani proslavi bo prav tam svečano kosilo. Podrobnosti bodo objavljene v časopisju.

Vse Slovenke in Slovence ter vse člane vabi

odbor društva Tabor

ODMEVI IZ ČEŠKOSLOVAŠKE IN POLJSKE

Izredni dogodki v znamenju novih sprememb na češkoslovaškem niso bili samo predmet razgovorov v deželi sami, imeli so globok odmev tudi na vso ostalo Vzhodno Evropo. Partijski voditelj Aleksander Dubček, glavna gonilna sila vseh teh sprememb, si utrjuje svoj položaj v Pragi. Odprl je vrata nadaljnji liberalizaciji in končno uspel, da se je njegov predhodnik in prejšnji voditelj stranke Antonin Novotny odpovedal še mestu predsednika republike. Poljske študente so morda prav te spremembe na češkoslovaškem vzpodbudile k njihovem nastopu in sporu z vlado. Romun Nicolae Ceausescu pa bo verjetno še bolj odločno usmeril svojo pot rahljanja zastarelega komunističnega reda Stalinovega tipa. Nagovarjal in vnemal je svoj centralni komite, da lahko vsak kritizira komunistično stranko tudi če pride do napačnih in različnih pogledov. Kako daleč se to lahko poskuša in kje bodo postavili mejo temu, pa ni povedal.

V vseh teh letih suženjstva na češkoslovaškem si mnogi ljudje gotovo niso želeli bolj kot sprememb na boljše. Želja po tem je bila nujna in velika, zato je upravičen strah in svarilo Dubčekovih ljudi, naj narod z zahtevami po liberalizaciji ne gre predaleč. Dogodki na češkoslovaškem so pošteno razburili sosede. Za pomiritev sosedov je bil potreben kar neke vrste sestanek na vrhu prizadetih komunističnih veljakov. Dubček je šel v Dresden na sestanek z Vzhodnim Nemcem Walter Ulbrichtom in Poljakom Vladislavom Gomulkom. Manjkali niso Madžari in poudarek na pomenu sestanka je dala prisotnost moskovske elite, predsednika vlade Alekseja Kosygina in šefa partija Leonida Brežnjeva. Vse to pa je bilo samo en dan po povratku češkoslovaške delegacije iz Moskve z zagotovilom Kremlja, da se Sovjetska zveza ne bo vmešavala v „socialistično demokracijo“.

Oznaka „socialistična demokracija“ pove veliko vsakemu, ki je imel samo enkrat opravke s komunisti. Od socialistične demokratizacije do demokratizacije je še velik skok. Ta skok morejo napraviti narodi zasužnjene Evrope le sami, nikdar in nikoli pa nobeni še tako liberalni komunisti. Tam se ustavni liberalizem vedno pri eni sami stranki in ne da nobenega privoljenja ustavnemu demokratičnemu upravljanju države.

Padec Novotnyja je sledil burnim sestankom v deželi. Profesor Ota Š., avtor gospodarskih sprememb, ki niso bile po volji Novotnyju je zahteval, da morajo biti odstranjeni iz vodilnih mest vsi, ki so izgubili zaupanje naroda. Ko so nekateri somišljeniki Novotnyja hoteli odstopiti, je prišlo do zahtev, da je treba vse te iz njihovih mest rajši odsloviti. To je doletelo Miroslava Pastyrinka, voditelja delavskih sindikatov, in Michala Choulika, predsednika slovaškega narodnega sveta. Obrambni minister Vladimir Janco se je poslovil od vsega s samomorom. Novotny sam je moral pred svo-

jim odstopom odsloviti notranjega ministra Jozefa Kudrna in državnega tožilca generala Jana Bartuška.

Na Slovaškem so zažigali slike Novotnyja in noben dan ni manjkalo resolucij, da se umakne. Mož sam se je zaprl v grad Hradčani v želji, da se vihar pomiri. Odklanjal je vsako namigavanje, da navede svoje zdravstveno stanje za vzrok odstopa. Šele, ko je partijski prezidij zahteval njegovo odpoved, je zahtevo poslušno sprejel. V zadnjem trenutku ponižanja je pa vendarle omenil, da odstopa zaradi rahlega zdravja.

Tako se je zaključila politična pot premetenega voditelja. Leta 1953 je s svojo spretnostjo uspel naslediti Klementa Gottwalda. Eden izmed njegovih prvih podvigov kot šef stranke je bil postavitev velikega spomenika Stalinu nad Vltavo v Pragi. Čeprav je v zadnjem času slutil potrebo po spremembi oslabelega državnega gospodarstva in stremljenje pisateljev po večji prostosti, je bil za vse spremembe le malo dovzeten. Bolj mu je bil pri srcu strogi policijski red, gospodarstvo in zunanjo politiko je krojil po potrebam Sovjetske zveze in brez usmiljenja je nastopal proti revizionistom. Po vzgoji in temperamentu ni bilo v njem nobenega smisla za kakršnokoli liberalizacijo; tako je zaviral gospodarske reforme in vzel je nazaj tudi nekaj prednosti, ki jih je dal pisateljem.

Po Novotnyjevem odstopu je vendarle še veliko, kar spominja na njega. Zahteve po novih spremembah se množijo. Pred dnevi se je zbralo v ogromni dvorani praškega kongresa preko 10.000 študentov. Spraševali so partijske voditelje in zahtevali marsikaj nenavadnega, od nevtralne zunanje politike do odstranitve rdeče zvezde iz državnega grba. Minister za gozdarstvo Jozef Smrkowsky se je čudil, da študentje ne mislijo na zagotovilo prijateljstva s Sovjetsko zvezo. Njegovemu vprašanju o tem je sledil odgovor žvižgov in vpitja.

Katoliška Cerkev se zaveda, da se maje stari okosteneli komunistični ustroj. Praški škof František Tomašek je pisal Dubčeku za vrnitev češko-slovaškega primasa kardinala Berana iz Vatikana, za obnovitev cerkvenih redov in za odstranitev omejitev nad semenišči. Kardinal Jozef Beran je bil v hišnem zaporu na Češkoslovaškem 14 let. Zapustil je domovino leta 1965 v upanju, da s tem koristi Cerkvi. Kot povsod drugod, je tudi tam bila Cerkev zatirana v vseh teh letih. Režim je ni mogel izbrisati čez noč, zato jo je pa neprestano šikaniral.

Partijski prezidij namerava povrniti čast okoli 30.000 ljudem, ki so bili žrtve Novotnyjevih čistk. Centralni komite naj bi kmalu sprejel Dubčekov program. Ta načrt naj odstrani nekaj kontrole nad gospodarstvom in dá ljudem večjo besedo pri njihovih zadevah. Dubček mora napraviti vsaj nekaj svojim ljudem. Večji svobodi govora sledijo nujno zahteve po določenih spremembah. Narod lahko zahteva vsaj nekaj in tipa, kako daleč jih bodo novi veljaki pustili iti.

Čehi in Slovaki so v vseh teh težkih letih ohranili in gojili hrepenenje po svobodi. Nedavno so študentje in delavci v velikem snegu počastili grob

bivšega zunanjega ministra Jana Masaryka v vasi Lany izven Prage. Leta 1948 so ga komunisti potisnili skozi okno v prezgodnjo smrt in držali za tem množice tudi od njegovega groba. V srcih mnogih je sedaj gotovo velika želja in upanje, da bi iz teh kritičnih časov enkrat vendar prišli na državno krmilo zopet ljudje njegovega kova. To pa bo največji korak k pravi demokraciji.

V Varšavi gotovo ni bilo prijetno pri srečanju vodilnih poljskih komunistov, ko so lahko videli iz oken in balkonov svojih pisarn glavne sedeže stranke, kako se vije množica protestirajočih študentov po Jeruzalemski avenijski. Dan sam je bil mrk, zahteve študentov iz dveh glavnih varšavskih univerz pa še bolj vznemirjajoče. Srd množice se ni omejil le na vpitje, manjkalo ni razbijanja okenskih šip in spopadov s policijo. Varšava ni bila osamljen slučaj. Slični prizori so bili tudi po drugih krajih Poljske.

Protest se je začel, ko je vlada prepovedala vprizoritve proticarišne drame Dziady Adama Mickiewicza. Vse se je potem hitro razširilo v splošno nezadovoljstvo z Gomulkovim vladanjem sovjetskega stila. Iz Varšave so se nemiri razširili na najmanj osem drugih mest. Študentje, ki so začeli z zlogovanjem Dziady so kmalu začeli vpiti Gestapo nad policijo in pozdravljali odjugo na češkoslovaškem.

Vest o varšavskih dogodkih so študentje prenesli kmalu na druga univerzitetna mesta. Na krakowski univerzi, najstarejši poljski univerzi iz 14. stoletja, so študentje obljubili pomoč in solidarnost javno in jasno z napismi: 'Varšava ni sama!' Izostali so iz predavalnic in delali preglavice policiji. V Lublinu, edini katoliški univerzi v sovjetskem bloku, so aretirali mnogo študentov po spopadih s policijo. Ostri protesti so bili tudi na zahodu v Poznau, Vroclavu in Szczecinu, na Baltiku v Gdansku in v Lodzu blizu Varšave.

V osmih urah, ki so bile potrebne za pomiritev največje vstaje v poljski prestolnici, vstaje, ki se je razširila od glavnega sedeža komunistične stranke po vsem središču mesta, so se študentom pridružili gimnazijci in drugi Poljaki. Bil je to dober znak, da z Gomulkovim režimom niso zadovoljne široke plasti naroda. Ko so se študentje v majhnih skupinah porazgubili po stranskih ulicah metropole, so odmevali kliči: 'Češkoslovaška, Češkoslovaška!' in 'Vsa Poljska pričakuje Dubčeka!'

Mnogo študentov je bilo prijetih. Najmanj trije očetje so izgubili visoka mesta zaradi sodelovanja njih sinov pri teh protestnih izgredivih. Odpuščenih je bilo nekaj drugih visokih uradnikov in članov komunistične stranke — Judov. Izgredi so bili tako povod za ojačanje protijudovske kampanje, ki se je začela z arabsko-judovsko vojno.

Pred dnevi je Gomulka poskušal pomiriti Poljake. V svojem govoru je bil zelo mil in morda je ravno zaradi tega naletel na mnoga gluha ušesa. Študentje so začeli tretji teden v sporu z vlado. Tlenje samo lahko kar hitro izbruhne v večji požar in potrese še bolj pošteno in upravičeno poljske komunistične samodržce.

DOLŽNOST ALI USMILJENJE

Ni še petnajst let tega, odkar so se protikomunisti povezali v organizacijo borcev. Vzpodbuda za to povezovanje je prišla od borcev samih, od tistih, ki so se zavedali, da boj proti komunizmu ni bil končan z Vetrinjem.

Organizacija nima nobenih „velikih“ ciljev ali načrtov; hoče pa pametno upravljati zapuščino padlih in izvrševati njihovo oporoko! „Ne pozabite nas in nadaljujte boj proti komunizmu do zmage!“ Tako so naročali tisti, ki so leta 1945 omahovali v kraške jame. Hoteli smo jim ostati zvesti; zato smo se združili. Naše povezovanje je torej potrjeno s krvjo najboljših sinov slovenskega naroda, na katere komunistična oblast še danes meče blato in jih zaničuje s pljunki izdajalstva.

Mnogo so nam zapustili naši pobiti in padli junaki. Zapustili so nam idejo, ki jim je bila tako sveta, da so zanjo umrli. Pokazali so nam, kako in koliko je potrebno žrtvovati za narodovo svobodo. Zapustili pa so nam tudi svoje nesrečne soborce — invalide.

Ni torej slučaj, da je organizacija borcev imela v svojem programu na prvem mestu skrb za naše invalide in sirote. Kdo naj ne bi imel usmiljenje do tistih, ki nimajo niti najnujnejšega za življenje? Vsi ga moramo imeti; posebno pa še tisti, ki smo te junake osebno poznali.

Če dobro pomislimo, kako so naši zapuščeni invalidi zgubili svoje zdravje, potem bomo z lahkoto prišli do zaključka, da usmiljenje do njih ni dovolj. Ne usmiljenje, naša dolžnost je, zanje skrbeti in jim dati moralno in materialno uteho!

Invalidi, ki so doma, so brezpravna raja, so šikanirani in brez pravice, ker so zapuščina padlih slovenskih protikomunističnih junakov. Spet drugi se potikajo po tujem svetu, ki jih ne pozna in zato nima zanje nobenega usmiljenja, kaj šele utehe. Edino Slovenci v svobodi jim moremo stati ob strani in jim lajšati gorje. Ako se tega zavedamo in če smo resnično šli v svet zaradi ideje, za katero je padel cvet slovenstva, potem nam ne bo hudo, brez godrnjanja dati drobtinico tistega, kar premoremo. Invalidi in sirote so tisti most, ki veže preteklost s sedanostjo. Preteklosti pa ne moremo črtati, saj smo del nje vsi, ne le tisti, ki smo nekoč ramo ob rami s padlimi branili slovenske domove. Živimo v miru in blagostanju zato, ker smo del te preteklosti in po zaslugi tistih, ki so izkravali. Ako teh ne bi bilo, bi danes morda živeli v sužnosti komunističnih oblastnikov ali pa bi že davno bili žrtev rdeče pravice.

Res je, da s časom moramo naprej in da je tudi naš boj za svobodo naroda potrebno vskladiti s sedanjimi razmerami in razvojem; toda čez preteklost ne more nihče od nas narediti križa.

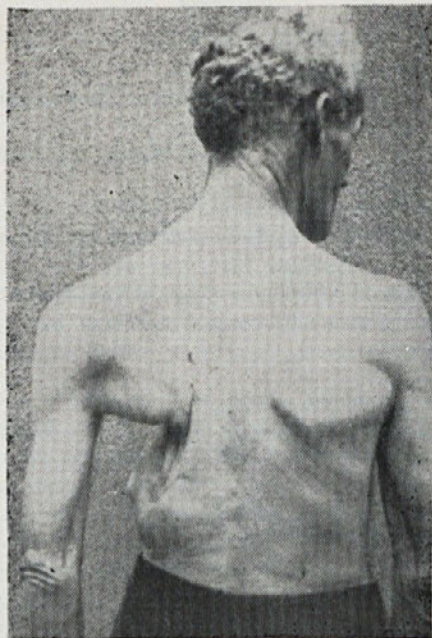

Pogosto smo tu in tam v dvomu, češ, ali sta pomoč in zbiranje za invalide še potrebni! V dvomu smo morda tudi, kdo so naši invalidi in sirote in kdo naj skrbi zanje. Odgovor na te dvome je hudo enostaven. Invalidov je še danes mnogo, kljub temu, da so v preteklih letih že mnogi dotrpeli. Mnogo jih je in za marsikoga niti ne vemo.

Jasno je, da naših invalidov ne bodo podpirali komunisti. Oni jim ne dajejo nikakih rent. Zato je dolžnost vse emigracije, naše invalide poiskati in jim dati stalno in zadostno podporo. Invalidni sklad pri organizaciji Tabor je odprta knjiga. Vsaka krajevna organizacija ima ne le možnost, pač dolžnost, da to knjigo večkrat odpre in ugotovi, kje in kdo so naši podpiranci in kako je urejevan invalidni-socialni sklad. Pa ne le krajevne organizacije, tudi posamezni člani in širša javnost bi se morali zanimati za to knjigo in se seznanjati s težavami revežev, kot tudi s škromnimi fondi, s katerimi razpolagamo.

Kadar nam bo težko, ali kadar smo v negotovosti, tedaj pomislimo na ljudi, na siromake, kot je ta, ki ga danes prinašamo na sliki. To ni edini; takih in še večjih revežev je dovolj; več, kot jih zmoremo podpirati z zadostnimi podporami. Na koga naj se ljudje, kot ta borec, obrnejo, če ne na Slovence in Slovenke v svobodi? Bratje, nudimo jim prijateljsko roko; saj so oni krvaveli in oni trpijo vse življenje, da bi mi živeli udobno in svobodno!

Združimo naše sile v borbi proti komunizmu in v borbi proti revščini in trpljenju naših sobratov!

ČE VAM JE TABOR VŠEČ, POVEJTE DRUGIM! ČE VAM NI VŠEČ, POVEJTE NAM! V VSAKEM SLUČAJU PA NEMUDOMA PORAVNAJTE NAROČNINO! TAKO BOMO DOBRO IZBOLJŠALI, SLABO PA POPRAVILI.

Zapiski ob češkoslovaški krizi

Pozivamo Čehe in Slovake, da z vsemi silami podpro razvoj socializma v svobodno, moderno in globoko humano družbo! Ker partija pač ne more spremeniti ljudi, se mora spremeniti sama! **Aleksander Dubček**

Če Češkoslovaška uspe, bo postal komunizem v Evropi in najbrž tudi drugod še vse bolj diverzificiran, nacionalističen in liberaliziran.

N. Y. Times

Po drugi svetovni vojni smo bili priče komunizacije Balkana. Danes sodoživljamo balkanizacijo komunizma. **Die Zeit**

Prvič v zgodovini odseva iz neke socialistične dežele žar, ki bi utegnil čudežno vplivati na nemirno mladino vsega sveta.

Robert Havemann

Češkoslovaška je naša Kuba!

Walter Ulbricht

Sovjetske čete se premikajo proti Češkoslovaški.

Debeli naslovi svetovnih časopisov

Za Boga svetega... da se ne ponovi tragični slučaj Jugoslavije ali mogoče celo Budimpešte! Pustite nam samim odgovornost za našo bodočnost! Vemo, kaj hočemo in kam gremo.

Radio Praga

Češkoslovaška je dvakrat potrebovala pomoč sveta, ko ji je grozila nepadalnost njenih sosedov. Toda pomoči ni bilo ne leta 1938, ko je Hitler razkosal deželo, ne leta 1948, ko so Sovjeti organizirali komunistični udar. Sedaj se 14.300.000 Čehov in Slovakov nahaja zopet v obupnem položaju, ko se nad njihovo neodvisnost zgrinja množična grožnja Sovjetov in njihovih zaveznikov, ki so še zvesto na trdi liniji. Navkljub leporečni podpori nekaterih izmed njenih komunističnih sosedov in v molk pogreznjenemu veselju Zapada, dežela zaradi pregrenkih izkušenj iz preteklosti ve, da od zunaj ne more pričakovati nikakršne dejanske podpore. V trenutku nevarnosti se lahko zanese samo na svoj lasten politični čut, vzdržljivost in pripravljenost kot zrel narod.

Time

Čital sem vaš članek o sovjetsko-češkoslovaški krizi in pričakoval, da bom slišal o množičnih demonstracijah v podporo češkoslovaški stvari širom Amerike. Češkoslovaško bi moralo mogočno podpreti najširše javno mnenje sveta. Kje so vsi študentje in profesorji, ki protestirajo proti ameriškemu „kolonializmu“ v Vietnamu? Kje so podporniki „samoodločbe narodov“? Kje so vsi „antikolonialisti“? Kje so Združeni Narodi? — Kam so šli vsi...?

Herbert P. Dooskin, Melbourne, Avstralija
(Pismo bralca uredniku Time-a)

V Čierni nad Tisou so si stale nasproti na sledeči način razdeljene silnice sovjetskega in češkoslovaškega politbiroja:

SSSR	ČS(S)R
Reformisti:	Reformisti:
Kosygin	Dubček
Poljanski	Smrkovsy
Mazurov	špaček
Neopredeljeni:	Kriegel
Voronov	Neopredeljeni:
Podgorni	Černik
Brežnjev	Rigo
Kirilenko	Barbirek
Šešest	Konservativci:
Konservativci:	Kolder
šeljepin	Piller
Pelše	švestka
Suslov	Bilak

Der Spiegel

Je prav gotovo edinstven slučaj v neki komunistični državi, da so tisoči prebivalcev klečali v cerkvah širom dežele in molili k Bogu za uspeh svojih marksističnih voditeljev v Čierni nad Tisou. Več kot milijon Čehov in Slovakov se je zbiralo na drdrajočih mostiščih, po vogalih ulic, v tržnicah in v tovarniških kantinah ter podpisovalo spomenico za podporo Dubčeka, ko se je pripravljaj na vrhunski sestanek s Sovjeti. AFP.

Dubček je z uspehom branil več kot je bil primoran popustiti. Grozeča gonja proti češkoslovaški je bila blasfemija, strahotna politična beda-stoča in polom. Radio Belgrad

Dubčekov vzgled in njegov uspeh v Čierni nad Tisou vsekakor ne bo šel v pozabo v drugih komunističnih deželah vzhodne Evrope in celo tudi ne v Sovjetski zvezi. Čas preizkušnje za vse prizadete še zdavnaj ni mimo. Svoboda je kajpak silno visoko navdahnjeno občutje in Dubček bo šele moral dokazati, da je svobodo in komunizem mogoče uskladiti. Očitno mu je Kremelj dal priložnost, da to dokaže, — če more... Time

Vesoljno človekovo stremljenje k svobodi duha so prav posebej dokazali Čehi in Slovaki in torej ne more biti dvoma, da je treba prepogojno podpreti njihovo iniciativo, ki je tako dragocena za bodočnost socializma in vsega človeštva. Naraščajoča ideološka trenja v socialističnih deželah bodo privedla tudi v Rusiji do večstranskarskega sistema še pred letom 1980.

Andrej Dimitrijevič Saharov
Član sovjetske akademije znanosti, soustvarjalec sovjetske vodikove bombe in Stalinov nagradjenec.

Po sestanku sovjetom poslušnih članov varšavskega pakta s predstavniki liberalnega češkoslovaškega komunističnega režima v Bratislavi... — se je vzhodnonemški Walter Ulbricht vrgel na vrsto dramatičnih političnih manevrov, ob katerih se evropska diplomacija začudeno sprašuje, kaj bo sledilo.

Time

Sovjetski oklopniki so ob soudeležbi podpornikov „trde linije“ varšavskega pakta vdrli v Češkoslovaško. 21. 8. 1968.

Udarec proti komunizmu!

Josip Broz — Tito

Vojni zločin!

J. P. Sartre

Izvor vsega tega leži v Jalti!

Gen. Charles De Gaulle

Začetek konca! — Čudi me samo, da so boljševiki naroda, ki je vendar dal nedosegljive šahovske mojstre, naredili potezo, ki jih je postavila pred mat. Pi. Ka.

Če bi komunizem spremenil naravo, ne bi bil več komunizem! — Zato preživeli slovenske žaloigre, raztreseni po vsem svetu in vključeni v skupnost svobodnih narodov, ob slavnem zgledu svojih mrtvih kličejo: Svobodni sveta, združite se! Za Boga — Narod — Domovino! Tabor

1918 — 29. X. — 1968

29. OKTOBRA 1918 JE DOZIVELA KONEC VEČSTOLETNA NADVLADA HABSBRŽANOV NAD SLOVENCİ, S ČEMER JE NAŠ NAROD NE SAMO DOBIL MOŽNOST, AMPAK TUDI PREVZEL ODGOVORNOST, DA SAM ODLOČA O SVOJI USODI, KAR ŠELE POMENI PRAVO BISTVO, NARAVO IN SMISEL SVOBODE. — KAKOR KOLI BI SKUŠALI PREDSTAVITI NJEGOV POMEN IN POSLEDICE, NIKAKOR NE MOREMO IN NIKDAR NE BOMO MOGLI PREZRETI TEGA BISTVENEGA POMENA 29. OKTOBRA 1918. — ZATO JE PETDESETLETNICA TEGA DOGODKA ZA SLOVENCE NOVA OBVEZA, DA VISOKO DVIGNEMO SLAVNO SLOVENSKO ZASTAVO, KI TA DAN PRAZNUJE SVOJ GOD, JO OČISTIMO VSEH ZNAKOV, KI BI NAS UTEGNILI LOČITI V NEBISTVENIH POGLEDIH IN STREMLJENJIH, TER JO Z ZDRUŽENIMI MOČMI PONESEMO V SVETLO BODOČNOST ZRELEGA NARODA V SVOBODI.

ZAČETKI, RAZVOJ IN ORGANIZACIJA RDEČE VOJSKE V SLOVENIJI

(Nadaljevanje)

Komunistični odnosi z Italijani

Vsa komunistična medvojna in povojna literatura hoče dokazati, kako silno so se le-ti borili proti Italijanom in okupatorjem na splošno. Dejanja in poznavanje razmer na seveda kažejo popolnoma drugo sliko.

Komunistična propaganda je seveda na ukaz in po direktivah partijskega vodstva neprestano napadala okupatorja istočasno s temi navodili o napadih pa je izvršni odbor posameznim komandantom dajal navodila, da morajo stalno iskati zvezo z okupatorjevimi posadkami. Naravno je, da ta naročila niso nikdar bila dana moštvu, navadnim partizanom, pač pa izključno le komandantom in v prvi vrsti političnim komisarjem. Tu in tam je kak komandant ugovarjal takim navodilom; pa je bil hitro zavržen od partije rekoč: „biti moramo internacionalisti; zato se ne smemo sramovati zvez z italijanskimi komunisti.“ Te zveze so dejansko obstajale že od začetka in so bile zelo močne.

Iz dokumentov o narodnoosvobodilni vojni jugoslovanskih narodov posnamemo, da je **Edvard Kardelj** že sredi leta 1942 navezal tesne stike z Italijani. O teh zvezah je poročal v posebnem dopisu **Ivanu Ribarju-Loli** in v tem med drugim zapisal tudi sledeče: „Z Italijani imamo redne zveze. Zdaj so se vendar nekoliko razmahnili in tiskajo že sami svojo literaturo. Denar jim seveda pošiljamo še vedno mi...“ Spet na drugem mestu poroča Kardelj: „Zvedeli smo, da francoski komunisti marljivo agitirajo za **Mihajloviča**. Pisal sem Italijanom in jim podrobno razložil naše stališče do **Draže Mihajloviča** in njegovo vlogo ter jih prosil, naj to mojo obrazložitev pošljejo francoskim komunistom. Pisal sem jim, da v vprašanju **Draže Mihajloviča** ne gre le za poskus notranje reakcije proti demokratskim tendencam jugoslovanskih narodov, temveč tudi za poizkuse določenega dela Anglije in mednarodne reakcije, da zruši na **Balkanu** bazo **Sovjetske Zveze**, ki nastaja z razvojem partizanskega gibanja. Zaradi tega je potrebna ne le notranja kampanja razkrinkavanja **Draže Mihajloviča**, temveč tudi internacionalna...“ Te dokumentarične **Kardeljeve** izjave jasno kažejo tesno sodelovanje partije ne le z Italijani, pač pa tudi s komunisti v ostalih zapadnih deželah. Te izjave tudi ponovno potrjujejo, da je tako imenovana **OF resnično bila rdeča fronta**.

Glavno zvezo z italijansko vojsko so komunisti imeli v **Ljubljani** in v **Novem mestu**. V divizijskih italijanskih štabih so komunisti imeli svoje

ljudi, ki so komuniste vedno in predhodno obvestili, kdaj je bila določena kaka ofenziva „proti njim“. Tudi na terenu so se komunistični predstavniki sestajali s predstavniki italijanske vojske. Taki sestanki so se vršili predvsem v Beli Krajini; v zadnjem letu pa veliko tudi na Straži pri Novem mestu.

Slovenski komunisti so za italijanske vojake, katere so skušali pridobiti za svojo stvar, izdajali poseben list, *L'Italia libera*. Z Italijani so imeli nenapadalne pogodbe in določena ozemlja, kakor je to kasneje bil slučaj z Nemci. Veliko je primerov, kako so Italijani pustili, da se je mimo njihove posadke mirno premikala partizanska vojska. Nobena tajnost ni, da je komandant italijanske divizije „Isonzo“ v Novem mestu bil nazvan „oče slovenskega partizanstva.“ Z njim so imeli stalne zveze in od njega dobivali ne le moralno oporo in informacije, pač pa tudi materialno podporo v obliki hrane, obutve in orožja.

Prvi kontakti med italijanskim generalom Cerutti-jem in komunisti so bili že leta 1942 v Karteljevem. Italijani so tedaj od partizanov zahtevali proste prometne zveze na progi Ljubljana—Novo mesto kot povračilo pa se Italijani obvezujejo, da partizanov ne bodo zasledovali po gozdovih.

Odnosi med komunisti in italijansko vojsko so postajali vedno bolj pristržni, tako da so Italijani leta 1943 kar javno pošiljali cele vagonce materiala partizanom pri Straži, na Mirni in drugod. Sestanki so bili številni; po njih so bile tudi obilne gostije, kjer so Italijani gostili svoje varovance.

Glavne zveze partizanov z Italijani so seveda bile v Ljubljani sami. Povsod so imeli svoje ljudi in povsod so dobili podporo. Ne samo, da so posamezni vojaki in posamezne italijanske postojanke komuniste podpirale, podpirali so jih celo divizijski štabi z mogočnimi podporami. Toda vse to so komunisti z lahkoto opravičevali rekoč: „naš glavni sovražnik je bela garda, ne pa Italijani: celo fašisti ne.“

Še in še bi lahko pisali o sodelovanju komunistov z okupatorjem, toda to bi bilo poglavje zase. Omenimo le, da je to sodelovanje potrjeno z dokumenti in izjavami najvidnejših komunističnih kolovodij: Kardelja, Kidriča, Baeblerja in nešteto drugih. Dobro so tudi poznane kolaboracije komunistov z okrožno gestapovsko postajo na Bledu. Namestnik gestapovskega komandanta Rozzumecke je bil v stalni zvezi s partizani.

Zadnja stopnja organiziranja

Še pred italijansko kapitulacijo so partizani dokončno reorganizirali svoje vojaške formacije. Odpravljeni so bili odredi in vključeni v brigade; brigade pa so bile vezane v nove višje formacije, v divizije in korpuse. Najprej sta bili formirani XIV. in XV. divizija.

XIV. je obsegala Primorsko in Gorenjsko in vključevala tudi 8. partizansko brigado. XV. divizija pa je vsebovale sledeče brigade: Gubčevo, Tomšičevo, Šercerjevo in Cankarjevo.

Takoj po italijanski kapitulaciji pa je bila formirana še XVIII. divizija, ki je sestavljala v veliki večini nove brigade, ki so tedaj nastale.

Istočasno z odlokom o formaciji XIV. in XV. divizije je glavni štab doživel novo reorganizacijo. Komandanta Ivana Mačka je zamenjal Franc Rozman, političnega komisarja Kidriča pa Boris Kraigher. Mirko Bračič je poveljeval XIV. diviziji, kateri je bil za komisarja Joško Bolko. Komandant XV. je bil Pero Popivoda, njegov komisar pa Jože Borštnar.

Štirinajsta divizija je ob italijanski kapitulaciji napadala in uničila Gréarice, toda šele tedaj, ko so dobili za pomoč ne samo italijanske haubice, pač pa tudi italijanske topniške oficirje. Ista divizija je nato napadala in uničila Turjak. Kasneje je ta divizija odšla na Štajersko, kjer je doživela popoln polom. Začetek poloma te divizije pa zaznamuje borba v Kočevju, decembra 1943. leta, v kateri je divizija izgubila desetine moštva s komandantom na čelu. Domobranska posadka v Kočevju je zapisala smrtno obsodbo tej diviziji.

Ob času italijanske kapitulacije je bila situacija rdeče vojske kljub vsej pomoči od strani okupatorja precej žalostna. Opomogla pa se je tedaj in to z dotokom številnega moštva iz same Ljubljane in okolice in pa z laškimi orožjem, ki ga je tedaj dobila. Lahi so se v veliki večini predali, oziroma izročili svoje težko orožje partizanom. To se je zgodilo iz dveh razlogov: Prvo zaradi njih predhodnih zvez z njimi in pa na ukaz zapadnih zaveznikov, da se predajo partizanom. Iz tega jasno sledi, da partizanstvo svoje moči ni zajemalo ne od prebivalstva in ne v svojih lastnih zmožnostih, pač pa je ta moč in uspeh njihove kampanje bil rezultat okupatorjeve pomoči in pomoči Zapadnih velesil.

Stanje rdeče vojske ob kapitulaciji je bilo približno naslednje:

Komanda NOV Slovenije s štabno četo	50 mož
Štab VII. korpusa s štabno četo	30 mož
Štab XIV. divizije s štabno četo	20 mož
Gubčeva brigada	450 mož
Cankarjeva brigada	400 mož
Gradnikova brigada	400 mož
Štab XV. divizije	20 mož
Tomšičeva brigada	400 mož
Šercerjeva brigada	350 mož
Loška (13) brigada	350 mož

Poleg teh so obstojali še samostojni odredi izven Ljubljanske pokrajine, ki so šteli skupno okoli 300 mož. Iz tega sledi, da je številčno stanje partizanske vojske tik pred kapitulacijo bilo manj kot 3000 mož; od tega za borbo odrejenih približno polovico.

Seveda pa se je situacija ob kapitulaciji temeljito spremenila in dotok moštva je bil tolikšen, da so formirali še XVIII. divizijo, v katere sestavi so bile 8., 9. in 10. brigada. (Tudi ta divizija je doživela svojo peripe-

tijo in bila kmalu zdecimirana, ko so domobranski udarni bataljoni začeli z napadi nanjo.) Kak mesec po kapitulaciji so partizanske brigade od števila 400 narasle na blizu 1000 mož vsaka.

Septembra leta 1943 je nastal prelom v revoluciji. Tedaj so namreč komunisti dosegli priznanje od zunaj, povečali so število svojih enot in dosegli prve večje uspehe na vojnem področju: toda ne v borbah proti okupatorju, pač pa pri uničevanju protikomunističnih enot. Grčaric in Turjaka in razbijanje VS po Notranjskem. Njihov tedanji uspeh je pripisovati že preje omenjenim faktorjem od zunaj in pa šibkosti protikomunistične povezave.

Če vse to analiziramo, se nam nudi sledeča slika:

1) komunistične enote so bile številčno šibke; mnogo šibkejše od protikomunističnih.

2) Komunistične brigade pa so imele to pozitivno točko, da so bile pokretne in navajene na stalne premike.

3) S pomočjo lažne propagande in zaslonbe Sovjetske zveze so uspeli, da jih je Zpad tekem poteka priznal kot protiokupatorske borce in v njih enote poslal svoje vojaške misije.

4) Vojaško so se opomogli, ko so zavezniki v kapitulacijsko pogodbo Italije stavili pogoj, da na ozemlju Jugoslavije italijanska vojska kapitulira pred NOV in POJ. S tem so partizani dobili orožje in ostali vojni material.

5) Od Italijanov so tajno prejemali orožje, imeli so zveze z filokomunističnimi italijanskimi oficirji, nenapadalne dogovore, nevtralne zone itd... in vse to znali uporabiti tako spretno v svoji propagandi, da javnost ni govorila o njih kolaboraciji z okupatorjem.

6) Borba rdeče vojske ni bila borba za svobodo naroda, pač pa izključno borba za oblast in prehod v komunistični red. Odpor proti okupatorju je bil neznaten v obliki manjših izzivalnih akcij, in le v takem obsegu, kolikor je bilo potrebno, da so varali ljudi in zaveznike. Pri vsem tem je KP držala vso kontrolo absolutno v svojih rokah in uvedla v edinicah železno disciplino ter izvajala mednarodno komunistično zaroto.

Septembra 1943 je bil tisti usodni trenutek, ki ga moremo imenovati prvo dejanje slovenske narodne tragedije. Če kdaj, je tedaj verjetno bila skrajno ugodna prilika in morda zadnja, ko je bilo treba vse zediniti v odločilni in dokončni napad na rdečo slovensko vojsko in jo uničiti. Tedaj je bil ugoden čas; toda potrebne so bile hipne in odločne akcije, katerih žal ni bilo. Italijanska poveljstva so že dopoldne 8. septembra zvedela za kapitulacijo in približno v istem času tudi angleške vojne misije v glavnem štabu. Toda trajalo je dolgo, predno so za to zvedele posamezne partizanske enote, ki so morale tedaj narediti dolge in hitre premike, da bi 9. septembra dosegle italijanske posadke ter prevzele orožje in opremo.

Tako je bilo v Novem mestu in tako v vseh večjih krajih. V Novo mesto je prva partizanska enota prišla šele popoldne 9. septembra v moči ene čete in prevzela oblast. V nekaterih krajih so jih Italijani direktno klicali

z raketami, ker jih ni bilo od nikjer. Partizanske enote so se morale tudi razkropiti in ni bilo nobene večje koncentracije razen pri Turjaku po padcu Grčaric, nato pa koncentracije na Zameškem. Borba na Zameškem je bila dovolj zgovorni dokaz, da komunistične enote kljub težkemu orožju niso bile bolj junaške ali nepremagljive.

Dolgo je trajalo, da se je protikomunistični tabor zopet organiziral in povezal v Slovensko Domobranstvo. Udarna je bila ta slovenska vojska in zadela je nešteto smrtnih udarcev komunistični vojski, vendar so komunisti svoj cilj dosegli. Uvedli so komunistično diktaturo ne z vojaško zmago pač pa ob dobri podpori vsega sveta, Sovjetije in Zapada.

(Sledi)

H KNJIGI "SVETI URH"

V znamenju propagande in laži

V.

Vsa zločinstva bi lahko razdelili na zločine proti lastnim bratom; na zločine proti svojemu narodu in na zločine proti Bogu.

A) Morija, ki so jo komunistični zločinci izvajali nad svojimi lastnimi brati je tolikšna da je ne more prevpiti nobena propaganda, nobene izmišljene obtožbe, nobene bajke o borbi proti okupatorju; saj dojenčki, otroci, matere, stare ženske in starčki OF vendar niso ovirali v borbi proti okupatorju. Prav tako jih niso ovirali, da bi delali za boljšo bodočnost slovenskega človeka, zlasti delavca in bajtarja. Ali OF res ni našla druge poti, da pribori slovenskemu narodu „boljšo bodočnost“, kot morije nedolžnih ljudi?

Danes po več kot dvajsetih letih, kar KPS in OF prišla na oblast, pa vidimo, kakšna je ta „boljša bodočnost“. Vse evropske države, katerim ni sedla za vrat komunistična partija, so se po drugi svetovni vojni dvignile gospodarsko in socialno. Njihov življenjski standard ni bil še nikoli tako visok. Komunistična Slovenija pa pada iz ene gospodarske krize v drugo; z visokimi davki ljudem krade njihove žulje, tisti, ki so na oblasti, pa s pretiranimi plačami in drugimi benitetami odjedajo dohodke delavskim množicam ter s tem spravljajo gospodarstvo iz ravnotežja. Pa tudi vse ostale panoge javnega razvoja in udejstvovanja so potisnjene v klešče Zveze komunistov in Socialistične zveze Slovenije. Upravičeno je ljubljanski „Pavliha“ zapisal: „Svobodo smo drago plačali, posebno če pomislimo na njeno kvaliteto.“

Ali je bilo res potrebno, da je za tako svobodo dalo življenje stotisoč Slovencev?

Slovenski protikomunistični borci smo se dobro zavedali, zakaj in proti komu smo se borili.

In ti zločinci očítajo nam, da smo bratomorilci!

KPS in OF sta izrabili stisko slovenskega naroda, ko je v času druge svetovne vojne zgubil svojo svobodo in bil okupiran po treh svojih stoletnih sovražnikih: Italijanih, Nemcih in Madžarih. Toda kljub okupaciji slovenski narod ne bi imel toliko žrtev in toliko prelite krvi, ker preko slovenskega ozemlja ni divjala vojna, ako bi mu komunisti ne porinili s svojo revolucijo noža v hrbet.

OF se je dobro zavedala, da bi stalno ne mogla varati slovenskega naroda, da bi ji sledil pod krinko osvobodilnega boja proti okupatorju. Da bi spravila ljudi v gozdove in se znebila onih, ki ji niso sledili, so komunistični partizani ponoči prihajali iz gozdov v vasi, ropali, odvajali poštene ljudi in mobilizirali mlade moške za partizansko vojsko, potem pa dali vedeti laškim komandam, da so bili v vasi in tam dobili od ljudi podporo. Zaradi tega so Italijani začeli z represalijami. Obkolili so posamezne vasi, vse moške odgnali, mnoge postrelili ali odvajali v koncentracijska taborišča, žene, otroke in starce izgnali, vasi pa požgali. Tako je slovenski narod ponoči trepetal pred domačimi zločinci, ki so prihajali iz gozdov, podnevi pa pred okupatorjem.

Samo na otoku Rabu je pomrlo kakih pet tisoč Slovencev, kamor so jih odganjali Italijani in jih tam v zimi 1942—1943 pustili brez hrane, pod šotori, kjer so hirali in umirali od lakote.

B) Uničevanje slovenskega narodnega imetja se je pričelo v l. 1941 z ropi in nadaljevalo v letu 1943 s požigi domov, gospodarskih poslopij, šol, cerkva, prosvetnih, sokolskih in gasilskih domov.

To divje, noro in zločinsko uničevanje slovenskega narodnega imetja ni mogoče zagovarjati z nobenimi, najmanj pa s kakimi vojaškimi razlogi in ga ni mogoče pripisati nikamor drugam kot zločinstvu nad slovenskim narodom.

Na konferenci komunistične partije Slovenije od 5. do 8. julija 1942 je prvak OF dr. Marijan Dermastija dejal, da partizanstvo ni nič drugega kot roparska banda. Glavno poveljstvo Narodno osvobodilne vojske pa je v naredbi štev. 40 leta 1942 zapisalo: „naše čete brezvestno uničujejo narodno premoženje.“

V vsej Ljubljanski pokrajini so komunistični zločinci uničili kakih 3500 domov, kakih šest tisoč gospodarskih poslopij, okoli 50 šolskih poslopij: kakih 70 prosvetnih in drugih domov, kakih 40 cerkva. Škoda, preračunana v dolarje znaša kakih 750 milijonov.

Tako je Osvobodilna Fronta Slovenije "osvobajala" svoj narod z ednim namenom, da se čimprej dokoplje do oblasti.

Poštenim Slovenem ni preostajalo drugega, kot s privoljenjem okupatorja seči po samoobrambi in preganjati zločince.

C) Najbolj vnebovpijoča pa so zločinstva, ki so jih zločinci OF vpričjali napram Bogu.

Slovenski narod je katoliški narod, vdan svoji veri v pravega, edinega Boga, vdan Cerkvi, njenim škofom in duhovnikom. Pred tisoč dvesto leti

je sprejel pravo vero, ki so jo prinašali med Slovence iz Ogleja, Solnograda in sveta brata Ciril in Metod iz Soluna.

To prvo blagovest o pravem Bogu in odrešeniku Jezusu Kristusu je narod ohranjal in gojil skozi vsa stoletja. Niti tuji graščaki, niti Turki mu te vere niso mogli iztrgati iz srca. Prav tako tudi protestanstvo ni nikoli našlo plodnih tal na slovenski zemlji. Ko je tuja učenost začela prinašati med slovenski narod svetovni indiferentizem, je naš narod s svojim prvim slovenskim katoliškim shodom leta 1892 postavil nove smernice in nove temelje za slovensko in katoliško delo med Slovenci.

Od prvega slovenskega katoliškega shoda je slovenski narod stalno napredoval v poglobitvi verskega in moralnega življenja, pa tudi kulturno, socialno, gospodarsko, kakor tudi na vseh področjih javnega življenja.

Prvemu slovenskemu katoliškemu shodu sta sledila še drugi in tretji. Leta 1935 se je v Ljubljani vršil Slovenski Evharistični kongres, ki je razgibal ves slovenski narod in ga ponovno utrdil v verskem in moralnem življenju zlasti pa močno povečal pomen in slavo med ljudstvom bivajočega Boga in Odrešenika v presveti Evharistiji.

Sadovi Evharističnega kongresa leta 1935 so bili tako veliki, da se je štiri leta kasneje — leta 1938 že mogel vršiti v Ljubljani VI. Mednarodni kongres Kristusa Kralja. To pa ni bila samo neka vnanja manifestacija katoličanov, ampak so bile priprave tako v podrobnosti izvršene, da je sadove kongresa čutil vsak Slovenec in vsi narodi sveta.

Največje katoliško delo med Slovenci pa je bila verska organizacija Katoliška Akcija, ki je organizirala svoje delovanje pri vseh stanovih. Veliko je bilo nerazumevanja za KA, a je kljub temu hitro rastla in se množila. Njen namen je bil pokristjaniti vse, tudi javno življenje naroda. Ta prevzgoja pa se je vršila po stanovih. Vsak stan je svojim pripadnikom kazal velik pomen vere in jih pridobival za življenje po veri.

Tako je do pričetka druge svetovne vojne naš narod dosegel višek svoje verske in moralne prevzgoje, pa tudi velik napredek v kulturi, znanstvu, gospodarstvu kakor tudi na vseh ostalih področjih slovenskega javnega življenja.

Pa so se žal med našim narodom našli ljudje, ki so najprej v sebi zavrgli sad Kristusovega odrešenja, zavrgli milost božjo in se udinjali Satanu in napolnili svoja srca s sovraštvom do svojega naroda. Navzeli so se krivih naukov, onih, ki so se zakleli odtrgati svet od Boga in ga izročiti Satanu za uničenje sveta.

S KOMUNISTIČNIM REŽIMOM, PARTIJO IN NJENIMI ORGANIZACIJAMI ZA NAŠO IDEJNO-POLITIČNO EMIGRACIJO NE MORE IN NE SME BITI NOBENEGA DIALOGA. EDINI ODNOS DO NJIH JE BOJ, ODKLANJANJE, OBSODBA.

Prof. Alojzij Geržinič

Glas, XV/12 — 16. VII. 1968.

Ko je bil narod v največji stiski in bi potreboval združenje vseh svojih sil in moči, da bi vzdržali v veliki drugi svetovni vojni, ki je prignala črne oblake tudi nad našo domovino, sta se pojavili KPS in OF.

Predno so začeli kakršnokoli akcijo komunistične revolucije, so morali ljudem, ki so jih hoteli uporabiti v svoje zlonamene, iztrgati iz duše vero in vsaditi v njihova srca sovraštvo. Sovraštvo do Boga, do Cerkev, do duhovščine, sovraštvo do vseh, ki so prakticirali svojo vero v svojem življenju.

Seme sovraštva in razdora so sejali že desetletja. Njihova setev ni šla ravno v klasje. Ob novih razmerah — ko je narod zgubil svobodo — pa so vabili v svoje vrste ljudi pod pretvezo borbe proti okupatorju. Zaradi izgube svobode, zaradi propada države, zaradi okupacije in zmede tedanjega časa so pridobili ljudi za svoje namene. S hitro in kratko prevzgojo so jih prevzgojili v zločince. To je največji zločin OF.

Zločine pa niso pripravljali in izvrševali samo proti svojim lastnim bratom in proti svojemu narodu, ampak tudi proti Bogu.

Zločin je bil da so razširjali proti Cerкви, škofu Rožmanu in duhovščini neresnične vesti, jih blatili, obrekovali "in vse lažljivo proti njim govorili".

Druga stopnja sovraštva je bila v mučenju in umorih slovenskih duhovnikov. Duhovnik prihaja iz ljudstva, da dela med narodom; je drugi Kristus, je Kristusov namestnik, ker v Njegovem imenu daruje Najsvetejšo daritev, blagoslavlja, deli zakramente in podeluje odvezo v odpustanje grehov. Duhovnik je posrednik med Bogom in ljudmi. Duhovnik je sicer človek, a ni navaden človek zaradi svoje vzvišene službe. Duhovnik se prostovoljno žrtvuje, da med svojim ljudstvom deli božje dobrote. Duhovnik je last Boga samega. Velik zločin je, umoriti človeka, a največji zločin je umoriti duhovnika. In s kakšno zlobo, sovraštvom in naslado so komunistični zločinci morili slovenske duhovnike!

Poleg umorov duhovnikov so svoje sovraštvo do Boga kazali tudi z ropanjem cerkva, skrunjenjem oltarjev, onečaščali so svete podobe, podirali vaška znamenja in uganjali bogokletna dejanja nad razpeli s Križanim.

Ali je vse to res potrebno v borbi proti okupatorju? Ali je bila to pot, ki so jo pripravljali slovenskemu narodu do boljše bodočnosti?

VI.

Borili smo se proti zločincem

S tem, da so naši bratje postali zločinci, — četudi pod krinko "narodnoosvobodilne borbe", kljub krilaticam, "da se bore za izboljšanje slovenskega človeka", — in postali morilci, požigalci, roparji in banditi, — se sebe izključili iz poštene slovenske družbe.

Kako naj pošten človek imenuje vsa ta bogokletna dejanja? Ali ni takih dejanj zmogžen samo zločinec?

Vsaka urejena, moderna in demokratična človeška družba ima svoje varnostne organe, ki mirno prebivalstvo ščitijo pred tistimi sodržavljani, ki so zavrgli svojo poštenost, postali zločinci in breme svojega naroda.

Naloga Vaških straž, Slovenskega domobranstva in drugih oboroženih edinic je bila, ščititi slovenski narod pred zločinci.

Ako bi OF ne pošiljala med poštene slovenske ljudi zločincev, ki so ropali in požigali, — bi v Sloveniji ne bilo ne Vaških straž, ne Slovenskega domobranstva in ne drugih oboroženih edinic. Ves narod bi se boril za svojo resnično svobodo!

Zločinstvo komunističnih krogov pa je, da hočejo krivdo za prelito kri in vse trpljenje, ki so ga sami povzročili, danes naprtiti tistim, ki so ščitili slovenski narod, da ga okupator in domači zločinci niso uničili.

Če smo bili mi zločinci, ki smo ščitili svoj narod, potem bi mogli nazivati zločince tudi policijo, sodišča in kaznilnica vsake države, ki zločince love, jih sodijo in kaznujejo.

Mnogi so v zmoti, ko menijo, da nima smisla boriti se proti komunizmu, češ, da je komunizem zmota in se bo kot tak preživel in izginil s sveta. Tistega, ki je komunist samo po mišljenju, ne moremo preganjati. Ko pa začne svoje ideje izvajati v praksi s svojimi zločini ga je pa treba onemogočiti, ker je nevaren poštenim ljudem. Ker pa komunist izvaja svoje zločine posebno, kadar je na oblasti, je treba komunizmu in komunistom vzeti oblast.

VII.

Spomenik zločincem

Kraj Sv. Urh so komunisti razvpili kot kraj mučenja in bratomornega klanja pripadnikov "narodno- osvobodilnega pokreta". Tudi potem, ko je posebna komisija izkopala od vseh "tisočev grobov" — v okolici Sv. Urha samo 87 trupel — od katerih so večino pobili komunisti sami — je Sv. Urh še vedno ostal kraj "bratomornega klanja".

Še več. Ne daleč od cerkve Sv. Urha so postavili spomenik "žrtvam" in padlim borcem "za svobodo". Kraj Sv. Urh pa je postal romarski kraj nekak "shrine", kamor komunisti vodijo turiste in druge obiskovalce Slo-

---

Tema za razmišljanje

Samo z neodjenljivimi težkimi napori
si narodi krčijo pot v zgodovino.

Charles De Gaulle

venije, zlasti iz Amerike in jim razlagajo svoje trpljenje v "osvobodilni" borbi. Seveda je vse, kar tujcem opisujejo, "sama čista resnica."

Dejansko je pa to spomenik največjim zločincem, ki jih je kdaj slovenski narod v svoji zgodovini imel.

Ta spomenik je pa tudi največja sramota za slovenski narod in ena največjih Satanovih zmag, — kajti ni se še dogodilo v več kot 1200-letni zgodovini našega naroda, da bi kakemu zločincu postavili spomenik.

Največja sramota za svobodni svet pa je v tem, da je priznal komunistične zločince po drugi svetovni vojni za sebi enake partnerje. Tako morajo poštene ljudje skupaj z zločinci, ki so prišli na oblast — po drugi svetovni vojni, skupaj sedeti v Organizaciji Združenih narodov, v Varnostnem svetu, v Razorožitveni komisiji in v raznih svetovnih inštitucijah in ustanovah.

Ker zlasti zapadni svet ni hotel spoznati zločincev za zločince, danes na tisoče Amerikancev umira v Vietnamu za svobodo sveta. Ker pa svet še danes noče spoznati resnice in se brati z zločinsko Sovjetsko zvezo in drugimi komunističnimi državami, zato svetu ni treba pričakovati tudi v bodočnosti drugega kot potoke krvi, morje solza in gore trpljenja.

Publido za postavitev spomenika pri Sv. Urhu je dala pisateljica knjige Sv. Urh Štefanija Ravnik-Podbešek. Odkritje spomenika je bilo 22. 7. 1955.

ZA ZGODOVINO

GRADIVO ZA ZGODOVINO TURJAŠKE TRAGEDIJE

IV.

Uprava policije v Ljubljani, polit. oddelek, dne 9. 4. 1945

Predmet: zaslišanje dr. Mesešnel Franca, konservator, Slomškova 9, Lj.

Dotatni zapisnik

Nekako proti koncu avgusta 1943 sem neke nedelje dopoldne stal pred hišo v Slomškovi ulici 9 v družbi Zore Pirjevčeve, kar pristopi zraven neki „Justin Matevž“, tako mi ga je predstavila Pirjevčeva. „Justin Matevž“ mi je nato rekel, da me išče, ker moram še isti dan popoldne iti z njim kot tolmač na razgovor k armadnemu poveljniku generalu Gambari. Ugovarjal sem zaradi nepopolnega znanja italijanskega jezika in zaradi nevarnosti, ker se razgovor vrši na željo Gambare samega.

Popoldne sva šla za „Justinom Matevžem“ v Nunsko ulico v hišo Pokojninskega zavoda, v stanovanje Tepina. Odprla nam je gospa Tepina, hčerka ravnatelja TPD Vrhunca. Kmalu za nama je prišel tudi Gambara sam, v civilu in brez spremstva. Gambara je napravil vtis človeka, ki se je

nenadoma znašel v popolnoma novem položaju. Po daljšem uvodu je dal Gambaro razumeti, da on sicer nima še nobenih instrukcij, toda zdi se — tako je rekel — da bo Italija odpadla od Nemčije in za ta primer bi rad vedel, če bi OF sodelovala z italijansko armado. „Justin Matevž“ sodelovanja med OF in italijansko armado ni odklonil, pač pa je dal vedeti, naj italijanska armada sama pride s kako gesto naproti ter hkrati že zboljša svoje odnose napram OF. Ko je „Justin“ nadalje opozoril, naj italijanska armada lepše postopa tudi z našim kmečkim ljudstvom, je Gambaro odvrnil: „Cosa vi interessa questo popolo?“ * Nadalje je Gambaro obljubil, da bo dal podrejenim vsa potrebna navodila, da se prej imenovani odnosi zboljšajo, da si bo poskrbel točne instrukcije glede odpada od Nemčije in da bo potem zaprosil OF za ponoven sestanek, na katerega naj bi delegat OF prišel že tudi s svojimi instrukcijami. Zaradi lepega besedičenja je trajal sestanek skoraj dve uri.

Ko sva odhajala s sestanka, se spomnim, da je rekel „Justin“, da se prav za prav ne spozna, kam Gambaro meri.

Že po italijanskem razsulu v septembru 1943 sem zvedel od „Justina“ samega, da se je ta drugi sestanek med Gambaro in „Justinom“ tudi vršil, toda z drugim tolmačem. O razgovoru in sklepih na tem sestanku mi „Justin“ ni ničesar pravil. Kolikor se spominjam iz pogovora z „Justinom“, se je moral vršiti ta drugi sestanek med OF in Gambaro tik pred 8. septembrom 1943.

Drugega o tem ne vem.

Pred menoj:

Dr. Mihelič s. r.

Pr. pr.

Dr. Mesesnel Franc s. r.

---

* Kaj vam je po skrbi ta narod? (Prev. ured.)

ZA BELEŽNICO

Nepričakovano priznanje

Član sovjetske akademije znanosti, eden izmed vodilnih znanstvenikov pri razvoju sovjetske vodikove bombe, nosilec Leninovega reda in Stalinov nagradenec Andrej Dmitrijevič Saharov je julija meseca t. l. v svojem eseu *Razmišljanja o napredku, mirni koeksistenciji in svobodi duha* zapisal tudi sledeče:

Kadar se znajde na robu katastrofe, vsako pametno bitje teži predvsem za tem, da se čim prej odmakne od tega roba, in šele potem misli na zadoščenje potreb. — V primeri z nacizmom se je stalinizem razgalil kot neprimerno bolj podla hinavščina in demagogija. Kljub „razstalinizacijskim“ meram pa takozvani

„neostalinizem“ tudi v današnji Sovjetski zvezi izvaja prevladujoči vpliv.

Navzlic vsakodnevnim drugim dokazom, tega priznanja za pravilnost našega boja, ko smo se med nacizmom in takratnim Titovim brezpogojnim stalinizmom znašli na robu katastrofe, zares nismo pričakovali.

Zato zatrdno pričakujemo, da se bodo ob njem dokončno osvestili tisti, ki doslej nikakor niso hoteli pravilno vrednotiti **generala Leona Rupnika** in zgodovinskega poslanstva **slovenskega domobranstva** ter še vedno mislijo na „zadoščenje drugih potreb“, medtem ko tudi v Jugoslaviji „(neo)-stalinizem“ navzlic vsem dialogarskim leporečnim limanicam še vedno izvaja prevladujoči vpliv.

Razumeli so!

Sovjetski znanstvenik **prof. Andrej Dmitrovič Saharov** je potem, ko je njegov esej **Razmišljanja o napredku, mirni koeksistenciji in svobodi duha** prišel tudi v svetovno javnost, nekemu svojemu prijatelju dejal:

„Naše vodstvo je zares čudovito! — Moje prve tri publikacije so bile: ‘Produkcija ųrdih sestavin v kozmičnem izžarevanju’, ‘Medsebojna dejstvenost elektrona in pozitrona v pari’ ter ‘Kritična temperatura ob sprostitvi visoko joniziranih plinov’; in kljub temu, da niti eden izmed članov politbiroja ni razumel ničesar, sem prejel Leninov red in Stalinovo nagrado. — Ko pa sem sedaj napisal spomenico, v kateri sem češkoslovaško reformo nazval mnogo obetajoči razvoj, si ne morete niti zamisliti, v kakšne težave sem zašel. — Razumeli so!“

IZ PISEM

Florida, julija 1968.

Gospod urednik!

Nekaj najbolj odvratnega, podlega in nizkega v človekovi osebnosti je laž.

Prav te grenke občutke sem imel, ko sem bral v št. 5-6 „Tabora“ za leto 1968 članek na str. 146—148 od „domovinskega dopisnika“ J. G., ki se sedaj po osmih letih ljudskega štetja v Jugoslaviji izmislil, da je v neki vojašnici služilo 18 Slovencev in da so bili nagovarjani, da se zapišejo kot Jugoslovani.

Laž je in popolnoma nič ne odgovarja resnici, ker jugoslovanska narodnost v Jugoslaviji sploh ni priznana. Je mnogo mešanih zakonov, kjer otroci ne vedo, kaj so in so se hoteli vpisati za Jugoslovane, pa jim ni bilo dovoljeno.

S spoštovanjem!

R. B.

V. R. R. J., Brazil, julija 1968.

V letošnji št. 7 našega Tabora sem bral, kako neki „polkovnik“ Andrej Glušič, zopet mrevari domobrance. — Lansko leto sem še pisal v Tabor svoje spomine in bi z istimi nadaljeval, če ne bi sam Tabor napisal slavospeva Andreju Glušiču za njegovo šestdesetletnico. To je pa bil tudi povod, da vas v januarju t. l. nisem obiskal, čeprav sem bil tri tedne v Buenos Airesu na obisku. Čudim se, kako je mogoče, da vam še nobeden od domobrancev, ki smo po vojni bili v Eboliju, ni povedal, kdo je ta samozvani polkovnik Andrej Glušič.

Kapitan Andrej Glušič je bil aktivni častnik. Leta 1942 sem ga imel čast spoznati v Gonarsu, kjer je prednjačil v pobratimstvu s poročnikom Modicem (ki je obsodil generala Rupnika na smrt). Že v Gonarsu je klevetal generala Rupnika in somišljenike; tudi mene... Ko sem prišel iz internacije in sem takoj vstopil v MVAC in pozneje v Slovensko domobranstvo, nisem slišal nič več o kapitanu Glušiču. Šele pozneje sem zvedel, da se je ta neborec vrnil v štab Slovenske armade in da je bil celo načelnik. Januarja leta 1945 so ga gestapovci aretirali in poslali v Dachau, od koder je bil izpuščen ob prihodu zaveznikov. V oktobru leta 1946 smo imeli čast videti tega junaka-neborca in „polkovnika“ v Eboliju, kjer nam je zbranim častnikom povedal, kako so ga gestapovci pretepali in mu zbili zobe; temu pa da so bili krivi kvisling Rupnik in pa slovenski švabobranski psi.

Kapitanu Andreju Glušiču povem tole: Ko so slovenski protikomunisti prelivali kri na okopih Slovenije, je Glušič sedel... v Ljubljani in držal „odlične zveze z zavezniki“, katere so naši zgodovini prinesle tako kraser rezultat. Ko so slovenski domobranci kovali svojo slavo, se je Glušič oblival z gnojnico izmišljotin o nekih odličnih zvezah z Angleži. Naj Glušič dobro prebere Vauhnikovo „Nevidno fronto“, pa bo videl, da ni ne general Rupnik kriv, ne domobranci, da so ga gestapovci zaprli, ampak tisti nemški SS Hauptsturmführer, ki je bil dvorezni nož in je sodeloval z Glušičem na eni strani in z Rösenerjem na drugi strani. Ko so Nemci vrgli prvo V1 bombo, so bili trdno prepričani, da se bo zmaga obrnila na njihovo stran. Veseleč se bodoče zmage, je ta Nемец smatral za ugodno, da izda gestapu vso mrežo, ki jo je vodil polkovnik Vauhnik. Vauhnik jo je še o pravem času odnesel in se rešil v švico, nekateri so se poskrili, druge je pa gestapo aretiral; ne samo Glušiča, ampak tudi mojega brata dr. J. S. in mnogo mojih prijateljev. Nobeden od aretirancev pa ne blati danes niti gen. Rupnika, niti domobrancev. Vsi pa so edini v eni trditvi, da so bile januarske aretacije sad največje neumnosti, ki so jo Glušič in njegovi sodelavci mogli storiti, da so v „angleško obaveštajno službo“ v Sloveniji pritegnili nemškega oficirja. In še to: Ko je domobranec najbolj krvavel v Sloveniji, je Glušič „delal“ za Angleže, ki so bili Titovi zavezniki, ne pa za Slovenijo in Slovence, ki so največ trpeli med vojno. Tisti pa, ki se v najbolj črni zgodovini Slovenije ni boril za Slovenijo, ampak „delal“ za Titove zaveznike, je pač bil koristen komunizmu. To pa je Glušič, in zato lahko razumemo, čemu on rabi komunistične krilatice v blatenju domobrancev in gen. Rupnika.

Veliko preživelih slovenskih domobrancev se je šlo celo borit proti komunizmu na Korejo in v Vietnam. Kje se je pa Glušič boril proti komunizmu? Nikjer! Nikdar!

Naj Glušič ve, da Balkan še nikdar poprej ni imel in tudi pozneje ne bo imel tako hrabrih bojevnikov, kot so bili slovenski domobranci. V bitki pri Sisku je bil njihov poveljnik Adam Ravbar. Tam so domobranci potokli Turke, ki so bili strah Evrope. V letih 1942—1945 pa so bili njihovi slavni poveljniki: Vuk Rupnik, Meničanin, Cof, Stamenković, Kokalj in drugi in so potokli komuniste, pred katerimi trepeta svobodni svet. Glušič se lahko še vedno dokaže tudi danes — v prvi liniji v Vietnamu...

Lepo Vas pozdravlja

E. S.

Ljubljana, ...

Na splošno manjka poštenja, kar je za naš nekdanj skromen, dober in pošten narod — prava nesreča in sramota. V časopisih se marsikaj bere in to ne le od ljudi, kakor se pri vas reče „muerto de hambre“, ampak od takih, ki so „bili iz takozvanih krogov in so imeli vzgojo“. Izgleda, da ljudje opere samo s tem, da dokaže konkretno, da je protikomunist. To pa lahko kaj kmalu radi odvržejo vezi, ki bi jih ovirale, če je to mogoče.

Pozdrav!

Š.

NA UREDNIŠKI MIZI

Gospod E. S., V. R. R. J., Brazil: Takoj potem, ko je londonski „Klic Triglava“ začel prinašati članke g. Andreja Glušiča, ki so brez kakršnega koli povoda z naše strani in zato zaradi nam povsem neznanih motivov „mrcvarili“ — kakor pravite Vi in drugi — naše domobrance, so na našo mizo začela prihajati pisma, slična Vašemu. Tako Vi niste prvi domobranec, ki so ga ti članki „pogreli“, ampak — za sedaj — zadnji. — Zaradi sklepa Zveze in našega konzorcija, ki smo ga svoj čas sporočili tudi uredniku Klica Triglava, kljub takšnim zameram, kot je bila Vaša, vse doslej nismo reagirali. Spričo zgodovinskih dejstev in vsakodnevnih dogodkov širom zemeljske oble, vse takšno — zgolj iz pritlikavih interesov spočeto pisanje namreč ni in ne bo moglo ne omadeževati zgodovinskega lika generala Leona Rupnika, ne zmanjšati slave našega junaškega domobranstva, ki je bilo o pravem času in na pravem mestu mogočen zgled vsemu svobodoljubnemu človeštvu. Vse to bo v njihovih pisci vred kot neresno padlo v brezupno pozabo. — Če Vi ne bi bili bivši stanovski tovariš g. Andreja Glušiča v jug. kraljevi vojski, tudi Vašega pisma ne bi priobčili. Ne zamerite nam tudi, da smo iz njega postrgali nekatere „ocvirke“, ki so se nam zdeli preveč mastni za javnost. — Ko Vam pošiljamo iskrene domobranske pozdrave, Vas istočasno prosimo, da nam le še pišete svoje spomine!

Darovi za Invalidski sklad ZDSPB TABOR

Darovano od 6. oktobra 1967 do 18. julija 1968

DSPB — TABOR Batawa, člani:		Lukež Rudolf st.	3.—
Klemenčič Stane	1.50	Dr. Zupan Janez, Columbus .	20.—
Gospodarič Albin	5.—	N. N. Shelton, Conn.	5.—
Zalešek Marija	1.—	Kolman Ludovik, Waukegan	8.50
Medved Venceslav	2.—	Obresti v banki	36.10
Trček Ivan	2.—	Boh Jože	.75
Košir Franc	2.—	Božične kartice, London ...	34.75
Medved Ivo	2.50	Lukež Rudolf st.	5.—
Kmet Ludvik, London Ont. .	11.—	Štrukelj Franc	3.50
DSPB — Tabor Toronto od		Lamovec Viktor	5.—
banketa	100.—	Dr. Lukež Franc	20.—
Rezek, Toronto	4.—	Hren Franc	10.—
Trček I.	5.—	V. J., Cleveland	5.—
Zakrajšek I.	5.—	Kranjc Danilo, N. J.	10.—
Blatnik A.	5.—	Od knjig	1.—
šuligoj S.	5.—	Mrak Stanko, Indiana	8.—
Lovše Gabrijela, Alberta ..	1.50	Od prodanih knjig rev.	
DSPB — Tabor Wind., Ont.	130.—	Vladimir Kozina	85.—
DSPB — Tabor Toronto, od		Štrukelj Franc	2.50
spominske proslave	37.50	Lukež Rudolf st.	5.—
Slapničar M.	5.—	Ob priliki spomlad. druž. pri-	
Genorja, Toronto	3.50	reditve darovali, Cleveland	
Skupaj (v kanadskih dol.)	328.50	Varšek Jožica	5.—
		Lobe Berta	5.—
DSPB — TABOR Cleveland od		šuštaršič Marjan	5.—
jesenske družabne prireditve		Zupančič Polde	3.—
7. 10. 1967	600.—	Leben Jože	5.—
V zvezi s to prireditvijo so		Petelin Lojze	2.—
darovali:		Lunder Marija	10.—
Merc Rudi	8.—	Dolarar Milan	5.—
Zajec Karel	10.—	Stepec Slavko	5.—
Zajec Milan	10.—	Stepec Ciril	5.—
Skubic Janez	5.—	Lukež Rudolf st.	5.—
Longar Albin	5.—	DSPB — TABOR Cleveland	
Jeric Maks	3.—	od spomlad. prireditve in spo-	
Lobe Berta	5.—	minske proslave na Slovenski	
Cenkar Franc	5.—	Pristavi	1000.—
N. N. (Cleveland)	10.—	Glušič Andrej, Arlington ...	6.50
Dr. Lukež Franc	15.—	Rupnik Franček	2.—
Zupančič Polde	2.—	Petrič John	5.—
		Skupaj	2014.60

SLOVENSKO ZAVETIŠČE BO DELO VSE SLOVENSKE EMI-
GRACIJE IN NIHČE NE BO IMEL PRAVICE ZASLUG. VSA
PRAVICA BO PRAVICA REVEŽEV, ZASLUGA PA PRIPADA
NAŠIM MRTVIM. SLOVENSKO ZAVETIŠČE BO IZGOVORJE-
NI KOT POMOČI POTREBNIM SLOVENCEM IN ZA VSTOP
NE BO POTREBNA LEGITIMACIJA.

VSEBINA

1918 — 29 - X — 1968	257
Slovensko zavetišče dr. Gregorija Rožmana	258
Mrtvemu junaku! (France Grum)	260
O, da bi mogel (M. Jakopič)	262
Why Tabor? (Rudolph F. Lukež)	263
Študentska demonstracija in uspeli Titov govor	265
Odmevi iz češkoslovaške in Poljske (J. Z.)	267
Dolžnost ali usmiljenje (F. G.)	270
Zapiski ob češkoslovaški krizi	272
Začetki, razvoj in organizacija rdeče vojske v Sloveniji (France Grum)	275
V znamenju propagande, laži in hudobije	279
Gradivo za zgodovino Turjaške tragedije	284
Za beležnico	285
Iz pisem	286
Na uredniški mizi	288
Invalidni fond	III

